HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

פניה מוריקות. הכי תני לקמן[ו] לימה מספקת לשתות עד שפניה מוריקות ועיניה בולטות: **הרחפה לו בלטנות.** למזה לו לבא מלגה: **מאכל בשמה.** שעורים: **במקידה של חרס.** שכבוסות: **שם נה פניס.** פנחי ליפרע ממנה. ושמתי אני את פני

(ויקרא כ) **ונתתי** (את) **פני** (שם יח) כולן לשון פוגה אני מכל עסקי ועוסקני בהן: **הכסה שנאה כשאול.** (שנאמר כשאון) המכסה דבר השנוי למקום. כשאון בחשך כמו שואה (משלי ו) שעושה מעשיו בחושך: **כי לא שאון.** שבא ללמדנו שאף עבירות קטנות נפרעות הימנו: **למה לי.** מאחת לשתים נפקא: **ללמדה.** (ב) שבמדה שמודד מודדין לו בפרעון מעין המטה: **שיולוה.** מיהודה מן העולם: **ג' רוסות.** בחלומו של פרעה המשקים[ח]: **צימי פרעה נכה.** לצפ נבוכדנצר מלך בבל להכות את ארץ מצרים[ט]: **עם חברוסיה.** לימות המשיח. אלמא לא נטרדה במכה רחסוה: **וכי צימא הוה חזו.** הרחסויים כלו כולן ולאו מחומות אמרות היו שנתיבשו בארץ מצרים: **מצרי רחסון.** הוא עלמו נתגייר: **אשיא לבני מצרים שניה.** בת מצרים גיורת וגר מצרי שהכה היה שניה לגיורת כדי שיהא בן בני שלישי ורבוי ליעשה בת ישראל דכתיב (דברים כג) בניהם אשר יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל ה' שאם חייתי משיא לבני מצרים לשמונה היה בן בני שני מגד הסם לחמר ביבמות (דף עח.) ובקידושין (דף סז.) [בניהם אשר יולדו להם הלך לחמר פסולן. אלמא עדיין מצרים הם לילוי שאר חומות מותרין לבא בקהל מיד. מניחין לית היה הא לחמר בגרכות (דף כח.) שהעמונים והמצרים מותרין לבא בקהל שכבר עלה סנחריב ובלבל את כל האומות וכבי נמי קתני בתר דהך מילתא בתוספתא דקדושין[י] לחמר לו ר"ע מניחין טעית שכבר עלה סנחריב ובלבל כו': **אחה.** מן המקרא הזה: **חלי לליט.** מכותי כלות: **במלאות ספקו.** כל לנוני: **ילר לו.** תבואתו לרה: **אלא נוה אהלה.** על עסקי נוה בתים שבנו יהלוהו: **אלא שלטו שוחיסה במעשה ידיסה.** להיות נהנים מהם: **דוד דכתיב טבעו בארץ שעריה.** לעיל מיניה כתיב חשב ה' להשחית חומת בת ציון ועלה כתיב טבעו בארץ ומטות ציון היא עיר דוד וביבו לכתיב בספר שמואל (ג ה) וכשבאו לריס בימי לקיהו טבעו השעריס לחמת השעריס שהיו של נחושת לו של[יא] זהב כדי שלא ישחוס חויצים ועניס לא נשאו לחם: **מה שבקשה לא ניתן לה.** שאסורה לבועל: **ומה שבידה נטלו הימנה.** אם שומה מיס מתה ואם הולתה נחסרה לבעלה והפסידה כתובתה נחק

אבימי תחת מחילות של היכל תנו רבנן[ו] סוטה נתנה עיניה במי שאינו ראוי לה מה שביקשה לא ניתן לה ומה שבידה נטלוהו ממנה שכל הנותן עיניו במה שאינו שלו מה שמבקש אין נותנין לו ומה שבידו נוטלין הימנו וכן

מנימין גר המצרי וכו'. מקשיס מפרק תפלת השחר (ברכות דף כח.) לחמר בו ביום עמד יהושע גר עמוני לפניהם בבית המדרש ואמר להם מה אני לבא בקהל אמר לו ר"ג אסור אתה ת"ל כי יהושע מושיב אתה ת"ל כי אתי ואני אומר לך אף אתה מושיב אתה ת"ל כי יהושע מושיב אתה ת"ל כי אתי ואני אומר לך אף אתה

אמר לו ר"י וכי עמון ומואב במקומם הן יושבין והלא כבר עלה סנחריב מלך אשור ובלבל את כל העולם ואין אתה יודע היכן עמון ומואב עכשיו אלא מעתה מנימין שבא מן המקום שעמון ומואב במקומם הן יושבין ואין אתה יודע היכן עמון ומואב עכשיו אף אתה אל תהי קל ראש לבא בקהל אמר לו ר' יהושע מותר אתה ת"ל כי אתי ואני אומר לך אף אתה ת"ל כי יהושע מושיב אתה ת"ל כי אתי ואני אומר לך אף אתה

פ"ק דף כח.) לחמר בו ביום עמד יהושע גר עמוני לפניהם בקהל ואמר להם מה אני לבא בקהל אמר לו ר"ג לחמור אתה אל תהי קל ראש לבא בקהל אמר לו ר' יהושע מותר אתה ת"ל כי אתי ואני אומר לך אף אתה

כלכריסיה ותו לא מידי ע"כ פירושו וקשה לפירושו מן התוספתא דקתני לא מצריס במקומם הס יושבין ויש לנו לשבש כמו כן לפירושו הא דקתני לא מואבים במקומם ואי ל"ג מואבים בתוספתא ועמון במגילה לא קשיא מידי[ט]: **לא** הביתי **לאומה ושניתי.** ס"ה לחמת הוה מצי למיפרך הא דרבא והא דמנימין ותימה מאי הוה מצי לתרץ לחא הוי מצי לתרץ למלך של אומה מדקאמר ואחם בני יעקב דמשמע אבל בני יעקב קאמר ואפילו אלימה מיירי:

תורה אור השלם

1. יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן:
תהלים צא א
2. וְעַיִן נֹאֵף שֹׁמְרָה נָשֶׁף לֵאמֹר לֹא תְשׁוּרֵנִי עָיִן וְסֵתֶר פָּנִים יָשִׂים:
איוב כד טו
3. תִּכְסֶה שְׁנָאָה בְּמִשָּׁאוֹן תִּגָּלֶה רָעָתוֹ בְּקָהָל:
משלי כו כו
4. כִּי כָל סְאוֹן סֹאֵן בְּרַעַשׁ וְשִׂמְלָה מְגוֹלָלָה בְּדָמִים וְהָיְתָה לִשְׂרֵפָה מַאֲכֶלֶת אֵשׁ:
ישעיהו ט ד
5. בְּסַאסְאָה בְּשַׁלְּחָהּ תְּרִיבֶנָּה הָגָה בְּרוּחוֹ הַקָּשָׁה בְּיוֹם קָדִים:
ישעיהו כז ח
6. כִּי אֲנִי יְיָ לֹא שָׁנִיתִי וְאַתֶּם בְּנֵי יַעֲקֹב לֹא כְלִיתֶם:
מלאכי ג ו
7. אִסַּפֵּה עֲלֵימוֹ רָעוֹת חִצַּי אֲכַלֶּה בָּם:
דברים לב כג
8. בְּמִלֹּאות שִׁפְקוֹ יַצֵּר לוֹ כָּל יַד עָמָל תְּבוֹאֻנּוּ:
איוב כ כב
9. רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה:
תהלים לג א
10. טָבְעוּ בָאָרֶץ שְׁעָרֶיהָ אִבֵּד וְשִׁבֵּר בְּרִיחֶיהָ מַלְכָּהּ וְשָׂרֶיהָ בַגּוֹיִם אֵין תּוֹרָה גַּם נְבִיאֶיהָ לֹא מָצְאוּ חָזוֹן מֵיְיָ:
איכה ב ט

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא תשוכיי עין **וסתר פנים ישים** ד"ק וכ"ה בע"י: (ב) רש"י ד"ה לכמחה ללמדנו שבמדה: (ג) ד"ה דוד וכו' אי של **כסף וזהב** כלי: (ד) תום' ד"ה מיימין וכו' נוטל את שלו והכי פריך הכא ע"כ ל"ל אלא אם נתגלגלו: (ה) **בא"ד** לא בלבל **מצרים** וכי תנא בסלר: (ו) **בא"ד** דלא אשכחן בהדיא שלא בלבלן אדאי בלבלן כדמחיב:

מוסף רש"י

בצילצול. חזור ונמה (ערובין קג:). **שלשה כוסות.** בספור המלוס וכוס פרעה וגו' (חולין צב.). **בימי פרעה נכה.** שהמיחה נבוכדנלר לכמיב (ירמיה מו) לבא נבוכדנלר מלך בבל וגו' (שם). **במלאות ספקו יצר לו.** כשמגלה מלחו בעוות הרבה אי יכי לו, תבא עליו לרה (ערכין טו.).

[א] מיי' פ"ג מהל' סוטה הל"י כ' טוס"ע אה"ע סי' ד סעי' ו]:

תוספות שאנץ

ג' כוסות האמורות במצרים הוא בחלום שר המשקים של פרעה ובמדרש יש דלעתיד משקה הקב"ה האומות כוס התרעלה וכשיגיעו למצרים ואמר כבר שתיתי פעמים יאמר לה הקב"ה שתה דאין שתיה זו כאחרות אלא[ט] לא תק עוד והיינו דכתיב אך שמריה ימצו ישתו כל רשעי ארץ: אמר מנימין גר המצרי אני מצרי וכו' כדי שיהא בן בני ראוי לבוא בקהל וא"ת איהו הוי נמי כשר כיון דסנחריב עמד ובלבל כל העולם חוץ ממואב כדאמר בפרק תפלת השחר וכי עמון ומואב במקומן הן יושבין והלא עלה סנחריב ובלבלן. ר"ל דסנחריב לא בלבל אותן של מצרים אלא הביאן בחבלים ובשלשלאות עד לפני ירושלים וכשהצליח חזקיה וראו הנס השלימו עמו וקבלו עול שמים עליהן והחזירן למקומן אי נמי י"ל דההוא דמנימין דהכא היתה אחר מ' שנה שפסקה גלותן וחזרו למקומן וה"ג קאמר התם [בתוספתא דידים] דאמר מנימין כשראה שהתיר ר"י ליהודה גר העמוני ואמר להם אף אני כמו כן אמרו לו לארצך יש קצבה לאחר מ' שנה כדכתיב בקרא גבי מצרים מקץ מ' שנה אשיב ולו אין קצבה: ומיהו פ"ה הכא דלית ליה הא דאמר עמד סנחריב ובלבל כל העולם והכי נמי קתני (בפרק בתרא) [בתר דהך] מילתא [בתוספתא] דקידושין אמר לו [ר"ע] מניחין טעית שכבר עלה סנחריב. ל"ה. משנבנה מקדש ראשון נגנז אהל מועד ולית ליה להוא תנא כמאן דאמר דארון גלה לבבל כדאמר ביומא אלא סבירא ליה כמאן דאמר יאשיהו גנזו:

ט) עי' הגירסא בילקוט מהלים רמז תמ"ב.